

VILÁGGOS SÁG

I. ÉVFOLYAM

AZ ERDÉLYI MAGYAR DOLGOZÓK LAPJA

38. SZÁM

Legfelsőbb tanácsadó testületet állított fel Kolozsvárt a Nemzeti Demokrata Arcvonal

A negyvenhat-tagú testület szakbizottságai megkezdték működésüket

KOLOZSVÁR, december 1. Egész Észak-erdély sorsát illető nagyjelentőségű határozatot hozott a Nemzeti Demokrata Arcvonal újjáalakult kolozsvári bizottsága. A demokratikus pártok és tömegszervezetek képviselői a városháza tanácstermében egybegyűlve kimondták, hogy a fasiszmus végső megsemmisítéséért és a felszabadult területek újjáépítéséért szorosán együttműködve, közös tanácsadó testületet létesítenek az észak-erdélyi hatóságok és mozgalmak számára.

A Nemzeti Demokrata Arcvonal kolozsvári tanácsadó testülete szakbizottságokkal vizsgálja meg az Észak-erdélyben felvetődő gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai szükségleteket s javaslatokat dolgoz ki e szükségletek kielégítésére. A tanácsadó testületbe a Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt s a Szakszervezeti Tanács hat-hat, a Román Demokratikus Szövetség tizenkét, a Magyar Népi Szövetség hat, az Ekések Frontja négy, a Zsidó Demokrata Népközösség, a Hazafiak Egyesülése és a Népvédelmi Egyesület pedig két-két tagot küld ki. Az így össze tevődő tanácsadó testület mind magánosok, mind közületek, intézmények, pártok és egyesületek ügyeiben csakis elvi jelentőségű határozatokat hoz.

A tanácsadó testület megalakulása után hét szakbizottságot állított fel. Ezek munkaköre kiterjed Kolozsvár s egész Észak-erdély minden közügyi kérdésére. Az Elnökség a reprezentációon kívül hatóságok felé épít ki kapcsolatokat s összeegyezteti az egyes szakbizottságok munkáját. Székhelye a városházán van. A Közigazgatási Bizottság a közegészség és társadalomgondozás ügykörét is betölti. A Vármegyeházán székel. Az Igazságügyi Bizottság a közbiztonság és a nemzetiségi együttműködés kérdéseit tisztázza. Az Itélőtáblán székel. A Pénzügyi Bizottság az Albina-bank épületében működik. A Vallás- és Közoktatásügyi Bizottság a Tanfelügyelőség épületében helyezkedett el. A Gazdasági Bizottság a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, közellátás és szövetkezeti élet kérdéseit vizsgálja s az Iparkamara épületében székel. Végül a Munkaügyi Bizottság a közmunkák és közlekedési kérdések tisztázását tűzte ki célul maga elé. Székhelye a vasúti üzletvezetőség palotájában van.

Eszak-erdély ügyeinek központi intézése

A Nemzeti Demokrata Arcvonal tanácsadó szervének felállításával Kolozsvár és egész Észak-erdély legfelsőbb kezdeményező szervéhez jutott a előreláthatólag alkalom nyílik majd arra, hogy ez a szerv a kezdeményezésekkel kapcsolatos előkészítő munkák befejeztét a kolozsvári és észak-erdélyi ügyek legfelsőbb intézésére is vállalkozhasson.

A Nemzeti Demokrata Arcvonal kolozsvári bizottságának újjáalakulása és a legfelsőbb tanácsadó testület felállítása merőben új helyzetet teremt mind Kolozsvár, mind egész

Észak-erdély belső életében. Az itt élő lakosságnak — szöges ellentétben a múlt idők uralmi rendszereivel — manapság végre történelmi alkalma van arra, hogy közügyeit minden külső kényszerítő körülmény nélkül, saját erejéből oldja meg. Amíg azonban az üzemekben, a műhelyekben és kint a szántóföldeken a dolgozók százai kezdték meg az újjáépítés közhasznú munkáját, addig a központi irányítás hiánya alkalmat adott a munkálatok szabotálására mindenütt, ahol a régi fasiszta világ maradványai még el nem tűntek. A demokrata irányzatok összefogása Észak-erdélyben egy kérésselmentlenül antifasiszta központi irányítás megteremtésére rövidesen véget vet a sok esetben még anarhikus állapot-

nak s kiveri a fogát minden olyan sovinszta acsarkodónak, aki az itt élő lakosok nemzeti jogegyenlőségén alapuló demokratikus önkormányzatára tör.

Itt emlíjük meg, hogy a Nemzeti Demokrata Arcvonal kolozsvári bizottsága alapokmányban szögezte le csatlakozását a romániai Nemzeti Demokrata Arcvonal politikai alaptervezetéhez s így a legszorosabban együttműködik a romániai demokratikus erővel. A bizottság erélyesen sürgeti Észak-erdély közéletének teljes megújítását mindennemű — akár magyar, akár román — fasiszta és fasisztabarát elemtől s kifejezi azt a reményét is, hogy Észak-erdély gazdasági újjáépítéséhez minden romániai demokratikus erő hozzájárul.

Ebben a vonatkozásban a bizottság örömmel üdvözölte a Népvédelmi Egyesülettől elindított s máris egész Románia területére kiterjedt jótékony-célú kezdeményezést Észak-erdély felsegítésére.

A kolozsvári Román Demokratikus Szövetség kiküldöttei a megbeszélések alkalmával kijelentették, hogy nincsen felhatalmazásuk a Nemzeti Demokrata Arcvonal alapokmányának aláírására, ellenben felajánlják szervezetük szövetkezését a Nemzeti Demokrata Arcvonal kolozsvári bizottságával Észak-erdély újjáépítése érdekében. E szövetkezés alapján a kolozsvári Román Demokratikus Szövetség is részt vesz a felállított legfelsőbb tanácsadó testület munkájában.

Egert és Szikszót felszabadította a Vörös Hadsereg

Pécsnél tovább tart az offenzíva

MOSZKVA, december 1. (Rádió.) A szovjet tudósító iroda hadijelentése: November 30-án csapataink Csehszlovákiában további 36 helységet foglaltak el, köztük Bereznica, Velika Domoja, Nyizsnyij Hrabovec, Grahovka, Zemplin és Markovce községeket.

A 2. ukrain arcvonal csapatai folytatták a Duna-Tisza közének északi részén támadásait és ennek során november 30-án elfoglalták Egert és Szikszót, e két fontos várost és közlekedési gócpontot. Ezen a szakaszon elfoglaltuk továbbá Bekecs, Megyaszó, Kács, Noszvaj, Kisdobszó és Arnót községeket.

Pécsnél északra és délre tovább halad a 3. ukrain front csapatainak előnyomulása, melynek során több mint 50 helység került birtokunkba. Ezek közül a legfontosabbak: Bonyhád, Ocsény, Kakas, Szálka, Vasas, Pécsvárad, Decs, Siklós, Óberék, Nagytalu, Csokolány és Hidasbonyhád.

Jugoszláviában csapataink a jugoszláv nemzeti hadsereg alakulataival együttműködve elfoglalták Kraljevo városát és vasúti csomópontot.

A többi arcvonalon csak helyi jelentőségű harci- és felderítő vállalkozások voltak.

November 29-én 29 német harcokost semmisítettünk meg.

MOSZKVA, november 30. (Rádió.) Sztalin marsall üdvözlő táviratot intézett Malinovszky tábornagynak Eger és Szikszó elfoglalása alkalmából. Hadműveleti szempontból különösen Szikszó elfoglalásának van nagy jelentősége, mert a Hernád-völgye felől is átkarolja Miskolcot, azonkívül áttörte az eperjes-tokaji hegyláncra épített német védelmet.

A németek nem tudják tartani a Duna vonalát

LONDON, december 1. (Reuter.) Winterton, a News Chronicle haditudósítója részletes beszámolót közöl az orosz csapatok dunai átkeléséről. A Vörös Hadsereg csapatai — írja — ismét átkeltek egy nagy folyón. Sztalingrád óta sok nagy folyón haladtak át és a németek ama reménye, hogy a Dunánál hosszabb ideig feltartóztathatják az orosz seregeket, semmivé vált. Tolbukin tábornagy hadserege, amelyet a szabadságharcos jugoszláv kötelekek erőteljesen támogatnak, 40 kilométerre hatolt előre a Dunától nyugatra és minden jel szerint át fogja szelni egész Dél-magyarországot a Drávától északra húzódó egész szakaszon. Annak ellenére, hogy a Dunának több párhuzamos vonala van, sok mellékfolyó ágazik medre mentén s a talaj felázott, süppedékes és annak ellenére, hogy a németek harcoljatok

ugy, mint soha! felhívással buzdítják szövetségeseiket, a szovjet csapatok közül elsőnek puskás alakulatok keltek át a Dunán és a tulsó parton már hatalmasan megerősítették hídfőállásaikat.

A németek mindent elkövettek, hogy a szovjet erőket visszazorítsák a másik partra és egyik hadosztályukat a másik után vetették harcba, de hiába. A nehéz ágyúk előkészítő tüze után a csata a szovjet csapatok javára dőlt el. A német tartalékokat összetörték, szétszörták és a szovjet csapatok hatalmas tömegeikkel átgázoltak a német hadállásokon.

Winterton a továbbiakban megállapítja, hogy a németeknek nincs elég erejük, hogy egységesen tartassák a Duna vonalát. Kénytelenek voltak mindenütt a fenyegetett pontokon harcra vonni tartalékaikat. Ez a

taktika azonban csődöt mondott.

A németek csapathíányának fő oka — állapítja meg a brit haditudósító —, hogy a magyar hadsereg egyre kisebbre zsugorodik. Noha a legutóbbi három hét alatt Magyarországon nem volt lényeges orosz előnyomulás, általános feltűnést keltett, hogy naponta ötszáz, sőt ezer katona került hadifogságba, jórészt magyarok. A magyar legénység úgy látszik követi Vörös vezérezredes felkutatását, de követik saját józan eszük szavát is. Több száz csoportokban mennek át az oroszokhoz, mihelyt alkalom kínálkozik.

A németek — fejezi be cikket Winterton — nemsokára édes-keves hasznát fogják venni a magyar hadseregnek. A háború közeledik Bécs felé és a németek rövidesen a saját vérükkel kénytelenek megvédeni saját érdekeiket.

HIREK

Vasárnap délután 3 órakor a szabómunkások szakszervezete Józsei Attila-émlénnepélyt rendez a Diákház nagytermében a költő tragikus halálának évfordulója alkalmából. Jegyek a szakszervezeteknél és a helyi pénztárnál is kaphatók az előadás megkezdése előtt.

Nyilatkozat. Alulírott dr. Vescan Teofil, ezennel tiltakozásomat jelentem be, hogy a napilapok, még ha teljes jóhiszeműen is, de egyetemi tanárnak címezzenek, tekintettel arra, hogy az egyetemről való eltávolításom óta tanári állást nem töltök be és ilyen cím viselésére nem vagyok jogosult.

Ma délután 3 órakor az Apáczai Cseri János-népakadémia rendezésében Rajthy Tivadar egyetemi tanár „A háborús közgazdaság jelenségei és következményei” címen tart előadást a Magyar Népi Szövetség székházában (Farkas-utca 7.).

A hetednapos adventisták (szombatostok) istentiszteleteinek rendje a Postakert-u. 12. sz. alatti imateremben. Szombaton d. e. fél 10—11 közös bibliatanulmány. 11—12 szentbeszéd a közönség részére. D. u. 3—4 órakor gyakorlati bibliatanulmány. (Szervezeti kérdések.) Vasárnap d. u. 3—5 órakor nyilvános bibliatanulmány, feltett kérdések elválaszolása, illyusági ünnepélyek.

A kolozsvári Tudományegyetem orthopaed és gyermeksebészeti kórháza működését az új klinika helyiségében (Mikó-utca 4—6. sz.) megkezdte. Járóbetegrendelés és betegfelvétel naponta délelőtt 11—1 óra között.

A vasúti építők felségélyezése ére a következő újabb adományok érkeztek szerkesztőségünkbe: A kolozsvári református kollégium tanáraitól 210, Steinhilbel János kereskedőtől 200, Kamilli és Mázsa üvegezőktől 200, Pauer Odón kiskereskedőtől 50, Mercur kötődétől 200, Mázsa Péterrel 10, dr. Szabó T. Attila egyetemi tanártól 100, Olpretean Lászlóné munkásnőtől 50, Szekernyész Györgyné munkásnőtől 30, Székely János lapterjesztőtől 100, Butorszövetkezetől és alkalmazottaitól 550, illy. Bán Ferencről 20, özv. Bán Ferencről 10, Bán Gyulától 30, Percelné Fülöp Arankától 100, egy asszonytól, akinek a bányát a fasztyák megkínzták 50, Rätz és Attila építőmesterektől 500, a II. kerületi rendőrség egy rendőrtől 100, Kapusán György cukrásztól 100, Segesváry és Társas festékkereskedéstől 1000, Ruska Márton cipésmunkástól 30, Kovács Gyula cukrásztól 100 pengő. Eddigi gyűjtésünk eredménye 10,143 pengő és 36 fillér.

Szénsalak díjtalanul elszállítható a Vízművektől (Apáczai Cseri János-utca 1.).

Ne fizessünk többet a szabott áraknál! A vásárlóközönség felkéri a vásárlóközönséget, hogy saját érdekében figyelje a piacokon kifüggesztett ártáblázatokat és semmi körülmények között többet ne fizessen a meghatározott áraknál. A megsabott árak benemertartása esetén kérjük a piacon lévő ellenőrökhez, rendőrökhez, vagy a vásárlóközönséghez fordulni.

Házasság. Cseke Ilona okl. közgazda és Vallasek Gyula középisk. tandr december 2-án szombaton déli 12 órakor tartják esküvőjüket a Szent Mihály templomban.

Egyetem- és Munkás-egyzők

Szombaton és vasárnap

SZENVEDÉLY

Társadalmi dráma. Főszerepben:

ANNA MALISCAL

Előadások kezdete: d. e. 11, d. u. 2 és 4 órakor.

Erdély-mozgóban Kolozsváron utoljára szombat és vasárnap d. e. 11, d. u. 2 és 4 órakor:

SIALNGRAD

Cukorkaipari szövetkezetet alakítottak a kolozsvári cukrászmunkások

Ahol munkáskezek pótolják az elrabolt gépeket

KOLOZSVÁR, december 1. A háborús Kolozsvár arculata napról napra enyhül. Derűsebbé válik. Azóta, hogy a német áknák levegőbe röptették a víz- és villamosművek házait, a hidakat, a vasutat s amióta az arcvonal átviharzott a városon, mennyi minden valósult meg! Van víz, villanyfény, a gyárakban friss ütemben folyik a munka, a gazdasági- és kulturális élet már túl van a kezdet nehézségein, megnyiták az iskolák kapui s a járó-kelő emberek mosolya már színes és vidám.

Sőt már ott tartunk, hogy az ugynevezett édesipari-üzemekben is megindult a munka. E téren kiemelkedő kezdeményezés a kolozsvári cukrászipar néhány kitűnő tagjának mostanság kialakult vállalkozása. Ebben az iparágban — a szakszervezet hatékony támogatásával — létrejött az első szövetkezet, amely munkások vezetésével működik.

Meglátogattuk a Kismester-utca 8. szám alatt lévő szövetkezetet. Magyar és zsidó munkások igazi szociális összefogását láttuk. Gedeon Kálmán, Farkas Gyula, Kenderesi Ferenc, Berkovics Zoltán, Papp Dezső és Hambrig Ottó a vezetők és — a dolgozók ebben a kis üzemben. A régi tulajdonos, Pillich ur, aki annakidején számlákon kívül titkos politikai feliratokat is szerkesztett íróasztalánál, elmenekült. Az üzemek csak a vázát hagyta meg.

Eltűnt a nagy dinamós gép, eltűntek a cukorfőző üstök, a drázsé-keverő alkatrészei és sok más, nélkülözhetetlen eszköz. Pillich ur vajmi keveset törődött azzal, mi lesz a munkásainak további sorsa, azoké a munkásoké, akik éveken át tőkét verejtékeztek össze számára.

— Nem esünk kétségbe — mondja Gedeon Kálmán bizakodva, amint végigvezet a munkatermeken, ahol valóban a súlyos hiányok ellenére is dicséretreméltó kitartással dolgoznak. Fűrge-kezek pótolják a gépeket. Egyelőre 16 férfit és nőt foglalkoztat a szövetkezet.

— További célunk — mondja Farkas Gyula — hogy minél több ember megélhetését biztosítsuk, jóminőségű nyersanyagokat szerezzünk be és a legjobb árut szállítsuk. Ez a szövetkezet is, mint a többi más munkástömörülés, kitűnő erőpróbája a kialakítandó új rendnek.

Igen, ez a rend itt ebben a kis közösségben is alakul már. Tisztaság, egészséges munkabeosztás és odaadó munka. Mindenki érzi, hogy munkájának gyümölcsét egyelőremén élvezni majd dolgozó testvéreivel.

— Reméljük — mondják — hogy szövetkezetünknek sikerül szélesebb alapokra helyezkednie. Szívesen látunk volna sorainkban román szaktársat is, de amikor megalakultunk, nem volt román jelentkező. Kis fiók kiürítő helyiségünk is van a Hel-

lai-utcában, de nagyon nélkülözünk egy cukrászda helyiséget. Ennek megszerzése volt is lehetőségünk és talán még lesz...

Az utóbbi megjegyzéshez nem lüznék bővebb magyarázatot, de annyit megtudunk, hogy a szövetkezet előkészítői közül Rakits István cserbenhagyta társait. Ő volt megbízva a Pillich-vállalat és a Fábrián-cukrászda őrzésével még a Vörös Hadsereg bevonulása előtt. Rakits azonban a Fábrián-cukrászda tulajdon- és iparjogát egykezre játszotta át és nem éppen szakember kezére. Harag nélkül, de nem kevés keserűséggel szólnak erről az akcióról s megjegyzik, hogy az ügy jelenleg az ügyészség előtt van. A hatóságok, amelyek szívesen támogatták a szövetkezet létrejöttét, remélhetőleg nem tévesztik szem elől továbbra sem annak horderejét és az ügyben méltányos lesz a döntés.

Noha a biztos jövőjü kis szövetkezetnek még felirata sincs a kapun és termékeinek csomagolásán, máris nagy kereslet mutatkozik. Sűrűn érkeznek a megrendelések. Az alagsorban naponta 800—1000 pompás, izletes sütemény készül üzletek, vendéglők részére. Bucszunk a bátor, ügyes vállalkozás kitűnő kezdeményezőitől abban a reményben, hogy a közeljövőben külön fogyasztóhelyiségek kis asztalkáin is megjelennek a kolozsvári cukrászipari munkások szövetkezetének termékei. (l. b.)

Megindult a vasúti forgalom Kolozsvár és Nagyvárad között

KOLOZSVÁR, december 1. **Írta: Kékes helyről szerzett értesülésünk szerint: a Kolozsvár-Nagyvárad vasútvonal helyreállítási munkálatai már olyan előrehaladott állapotban vannak, hogy egy ideiglenes megjavított sínpáron máris beérkezhetett az első szerelvény Nagyváradról. A vonalon egyelőre csak tehertforgalmat bonyolítanak le, de értesülésünk szerint hamarosan sor kerül a személyforgalom megindítására is.**

FELHÍVÁSOK

Munkásszavalelő! Vasárnap reggel 9 órakor megnyílik a Szabad Szinpad szavaló-tanfolyama a Józsa Athenaeum helyiségeiben, Jókai utca 2. alatt. A részvétel díjmentes.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület tagjai (az 1940 előttiak is) jelenjenek meg az egyesület helyiségében (Jókai-u. 2.) vasárnap 11 órakor.

Magyar és román háztartási alkalmazottak szakszervezetük megalakítására vasárnap délután 3 órakor jelenjenek meg a Népvédelmi Egyesület Szabadság-tér 10. alatti helyiségében.

A taxitulajdonosokat értekezletre meghívja a vezetőség irodájába vasárnap 10 órára.

Az élelmezési munkások szakszervezete felhívja a hús-, sütő-, cukrász-, cukorkakészítő-, sörgyári, likőr-, ecetgyári és egyéb élelmezőipari munkásokat, hogy vasárnap 10 órakor jelenjenek meg a Szentegyház-u. 4. sz. alatti helyiségében. Vezetőség.

A sütőmunkások vasárnap d. e. 9 órakor közgyűlést tartanak Szentegyház-u. 4. alatti. Pontos megjelenést kér a Vezetőség.

A kolozsvári famunkásszakszervezet felhívja az összes kolozsvári famunkás- és rokonszaktársak ifjúmunkásait, hogy vasárnap d. e. fél 10 órakor jelenjenek meg a Karolina-tér 4. sz. alatt megtartandó alakuló közgyűlésen.

A Székely Alkalmazottak és Házfelügyelők Egyesülete december 3-án, vasárnap 3 órai kezdettel megkezdik kulturális és szociális előadásait Kötő-utca 10. alatt. Az első előadást Csizmadia István, szakszervezeti titkár tartja „Időszerű kérdések” címmel.

Az Egyetemi Közalkalmazottak Szervezete előadássorozatát rendez a központi egyetemen. Az első előadást hétfőn fél 3-kor Jordáky Lajos és Balogh Edgár tartják a demokrácia alapelveiről és a nemzetiségi kérdésekről.

A Szociáldemokrata Párt előadássorozatában vasárnap délelőtt Balogh Edgár író tart előadást „A nemzetiségi kérdé” címen. Az előadásokat Szabadság-tér 30. alatt tartják pontosan fél 1. órai kezdettel. Vendégeket az előadásokra mindig szívesen lát a Szociáldemokrata Párt.

ISKOLÁNK

A Gép- és Villamosipari Középiscola kéri felnőtt növendekelt (esti tanfolyamának hallgatóit), hogy vasárnap 10 órakor az igazgatói irodában jelenjenek meg. Az igazgatóság közli, hogy a tanítás november 27-ével megkezdődött. A beiratkozott tanulók az órákra járjanak el, különben fegyelmi eljárást indítanak ellenük.

A kolozsvári állami és felekezeti népiiskolák a folyó tanévet hétfőn reggel nyitják meg ünnepélyesen. A tanfelügyelőség kéri a szülőket, hogy a megnyitón jelenjenek meg.

A kereskedő-tanonciskola igazgatósága felhívja a kereskedők figyelmét, hogy december hó 2-án és 4-én pótbemutatásokat eszközöl fiú- és leánykereskedőtanoncok részére. A pótbemutatások a Bartha Miklós-utca 10. sz. alatt eszközölhetők d. u. 2—4 óra között.

Román és magyar földészek közös küldöttsége a városházán

Tegnapelőtt a déli órákban az alpolgármestert hivatalából kijövet, mintegy huszfényi csizmás, darócruhás földész-csoporttal találkozunk. Beszédbe elegyedve megtudtuk, hogy a főispáni hivatalból irányították ide őket. Csakhamar az is kiderül, hogy a tarka csoport tagjai Békás, Borhánés és Szopor kolozsvárkörnyéki telepekről való földművesek. Még pedig románok és magyarok vegyesen. Határozott kéressel jöttek a polgármesteri hivatalba: a polgármester engedélyezze részükre, hogy a három kolozsvárkörnyéki földészkolónia közös védőőrséget szervezhessen. Jól tudják, hogy a városi néprendőrség létszáma kevés ahhoz, hogy az ő távoli telepükre is őrszart jusson. Már pedig odakünt még most is mindenféle lókörtök és tolvajok kóborolnak. Az elmúlt éjszaka is két tehenét hajtották el egyik földész társuktól. Közös erővel meg tudnák maradék vagyonaikat védeni maguk is, csak engedélyt kapjanak rá s majd ellátják a baját a garázdálkodóknak.

A románról magyarra és magyarról románra forduló beszélgetés közben a földészek kijelentették, hogy odakünt a város határában mindig is jól megértették egymást a román földészek a magyarokkal. Most is összehozta őket a közös érdek. Nem kérnek az őrködésért fizetést, elég fizetés az, ha meg tudják védeni azt, amit a háborús zűrzavar meghagyott. Örömmel bucszunk el ezektől a derék földészek-től, s buzdítottuk őket: nyugodtan járulhatnak az alpolgármester elé. Dr. Demeter János hivatalbálpése előtt és után szakadatlanul azért küzdött, hogy az ittélő népek maguk vegyék kezükbe közös sorsuk rendezését. Bizonyára sem ő, sem a hozzá hasonló szellemű Tudor Bugnariu polgármester nem hagyja a román-magyar testvériség egyetértésében jelentkezőket csak pusztán ígérettel távozni, hanem segítségükre lesz a védőőrség megalakításában. Csak így tovább ezen a helyes uton, Békás, Borhánés és Szopor földészei!

Nagy István

Férfi- és női képzést

vállalok hozott anyagból.

Henyani-tér 17 szám. VEGHÉ.

Veszek egy gázkályhát vagy gázyorsítózt (Schellgáz) tartánnyal vagy tartány nélkül.

Cím: Szabadság-tér 32. szám (volt Orion üzlet).

Ahol már géppel dolgozik a földműves

A közös munka felvicágoztatta a Szovjet mezőgazdaságát

Kolhoz... szovhoz... ismerősen és mégis idegenül csengenek fülünkben ezek a szavak. A legtöbb újság-olvasó hallott valamit harangozni felőlük, de ha megszorítanák, aligha tudná pontosan megmagyarázni, miről is van szó. Pedig ha meg akarunk ismerkedni a szovjet társadalom és gazdaság felépítésével, elengedhetetlenül fontos ezeknek az alapvető fogalmaknak az ismerete.

Tudnunk kell mindenképp, hogy a szocialista forradalom a nagybirtok teljes szétosztásához vezetett. Új kisbirtokos osztály alakult ki s ezeket a gazdaságokat a mezőgazdaság továbbfejlesztése érdekében kollektív gazdaságokba, — orosz rövidítéssel: kolhozokba — tömörítették. A kolhozok olyan gazdaságok, ahol a föld, az igásállatok, a gépek, gazdasági szerszámok és a vetőmag közősek, a ház és háziállat viszont magántulajdon. A termelt felesleget a tagok az általuk végzett munka arányában osztják szét egymás között.

A kolhozok

mellett azonban alakultak igazi gazdasági nagyüzemek, az úgynevezett szovhozok is. Ezek valóságos gabonagyárak, amelyek a nagyvárosok ellátását kell hogy biztosítsák. Ezek állami birtokok, teljesen gépesített munkamódszerekkel. Alkalmazottaik csak bérért dolgoznak, éppen úgy, mint az ipari munkások. A rendelkezésünkre álló legújabb statisztikai adatok szerint a mezőgazdasági terület 93 százalékát kolhozokban művelik. A szovhozok aránya pedig mintegy 5 százalék.

A Szovjetunió mérhetetlen hatalmának egyik alapvető tényezője éppen a fent vázolt rendszerben felépített mezőgazdaság. Tudnunk kell, hogy a földgolyó művelés alatt álló területének egyötöd része a Tónác-köztársaságok területére esik. Termőföldjük kiváló minőségű, pompásan művelhető, ahol megterem az illatos déligyümölcsötől kezdve mindenfajta gabonamű és ipari növény.

A cári Oroszországtól terhes örökséget vett át a fiatal szocialista állam. Hihetetlen elmaradottság, baromni nyomor, valóságos jobbágyság volt az orosz paraszt sorsa. Ebből az állapotból kiemelni, új, öntudatosan dolgozó réteget formálni s ezzel a termelés színvonalát emelni — erre a feladatra vállalkozott az új szovjetállam.

Rendes körülmények

között egyedül ennek a tervnek végrehajtására legalább fél évszázadra lett volna szükség. Lenin és Sztálin azonban nem ismerték lehetetlent és kiválóan összeválogatott munkatársaik segítségével két évtizednél is rövidebb idő alatt végrehajtották a szovjet mezőgazdaság új alapokra való fektetését. Mindenképp, a radikális földreform felbonthatatlan szövetséget eredményezett a munkásság és parasztság között. Ez a szövetség a szovjeturalom alapja.

Az ötéves tervek jelentették a továbbfejlesztés útját. Kollektivizálni a mezőgazdaságot és azután gépesíteni — ez volt a jelszó. Bár kényszer nem alkalmazták s mindenkinek saját akaratától függött, hogy belép-e a kollektív gazdaságok tanyái közé, a parasztság majdnem egyöntetűen ragadta meg az alkalmat, hogy a fej-

lettebb gazdasági formákba tagozódjék s ezzel lehetőség nyíljk számára a jobb és nagyobb termelési eredmények elérésére. A kollektív gazdaság azonban mind gazdasági, mind politikai tekintetben szükségesség volt. A nagy kollektív gazdaságok ugyanis sokkal jobban illeszthetők be a tervgazdálkodásba, mint a 25—30 millió kis parasztbirtok a maga aránylag csekélyebb termelésével.

A kollektív gazdaságokat

ellátták traktorokkal, cséplőgépekkel, szántó- és vetőgépekkel. Amikor aztán a földművesek rájöttek arra, hogy a gépek valósággal helyettük dolgoznak, még hozzá többet és jobbat — a gépek sikere biztosítva volt.

A kollektív mezőgazdasági termelés nagyszerű eredményeit egy-két számadat világosan megmutatja. 1913-ban Oroszországban 105 millió hektár terület volt bevetve. Ezzel szemben 1938-ban a Szovjetunióban már 136,9 millió hektár állott művelés alatt. 1913-ban 801,4 millió métermázsza gabonát termeltek, 1938-ban pedig 949,9 millió métermázsát. Természetesen mondanunk sem kell, hogy a többi termelési ágazatban is ugyanez az emelkedés tapasztalható.

A kollektív mezőgazdasági termelés sikerét egyaránt igazolta az elért termelési eredmény és a parasztság életszínvonalának jelentős javulása. Amikor 1933-ban a világgazdasági válság elérte csúcspontját, Európában egyesüdvül a Szovjetunió volt komoly, vásárlóképes hatalom. A „szov-

jelvtől” a világ minden piacán aranyat ért s az élesen kommunista-ellenes német nagyvállalatok igazgatói boldogan ültek le tárgyalni a hatalmas megrendeléseket eszközlő és pontosan fizető szovjet megbízottakkal.

Azóta a Szovjetunió

leggazdagabb mezőgazdasági területén, Ukrajnán végigvonult a németek rablóhadjárata. kifosztották, kizsákmányolták a földet, ahogy csak lehetett. A terményeket elvitték, a gazdasági gépeket elrabolták vagy elpusztították, a mintagazdaságokat tönkretették. A legértékesebbet, a jó ukrajnai termőföldet azonban nem tudták tönkretenni s a Szovjetunió mezőgazdasági munkásságának lelkes munkakedvét és elszántságát nem tudták megölni. Ukrajna, a Szovjetunió éléskamrája, ma már ismét termel s minden erejét megfeszíti, hogy minél többet és minél jobbat nyújthasson diadalmasan előretörő hadseregeinek.

Ami a jövőt illeti, idézzük Sztálin 1933 január 11-én mondott beszédének egyik passzusát:

„Harcolnunk kell még, hogy segítsük a kolhozokban dolgozókat, — az egykori szegény és kevésbé jómódú földműveseket — hogy elérhessék a meggazdagodott és jól ellátott paraszt életszínjét. Ez elérhető cél és el kell érjünk mindenáron.”

Azóta több mint egy évtized telt el s éppen a Vörös Hadsereg nagyszerű teljesítménye igazolja, hogy mindenben elérték a célt. (n. e.)

Ha az öregek hallgatnak, ifjumenek állnak az élre

A Acélárugyárban az ifjumenek hajtják végre a tisztogatást

A Világosság beszámolt már arról, hogy a gazdátlanul maradt Acélárugyárt a munkásság vette kezébe és szövetkezet formájában maga vezeti tovább az üzemet. A munkásokból álló üzemi tanács eddig technikai és szakmai kérdésekkel volt elfoglalva és nem tudta végrehajtani azokat a reformokat, amelyek a gyárat valóban a munkásság gyárává tették. A gyár ifjumenekait megértették a mai helyzetet és maguk álltak elő kezdeményezéssel. Csütörtök délutánra a gyár gyűléstermében ifjumenekgyűlést hívtak egybe, s ezen a gyűlésen csatlakoztak a Kommunista Ifjak Szövetsége alaptervezetéhez, s egyidejűleg politikai, valamint gazdasági követeléseiket. Az érdekes ifjumenek kezdeményezéséről élethelyszínt jelentést közveitünk.

Délután fél négy. Az Acélárugyárban befejeződött a munka. Az ifjumenek munkahelyükről egyenesen a gyűlésterembe sietnek. Egy kettőre megtelek a pad sorok. Az inasok és segédkek között meglelt férfiakat, komoly családapákat is látunk. A hátsó sorokban asszonyok és lányok foglalnak helyet. A gyűlés Tó. Imre, a Kommunista Ifjak Szövetségének kiküldöttje nyitja meg.

— A Kommunista Ifjak Szövetségének buzdítását hoztam nektek — kezdte beszédét. — Eddig közönyöseket voltatok a szervezkedés iránt, mert a ránknehezülő fasiszta nyomás nem engedett szóhoz jutni beneteket. A munkásság jogos panaszait sem adhatta elő, mert börtön járt érte. Igaz, hogy más országokban fellázadt a munkásság a náci zsarnokság ellen. A csehek nem félték a haláltól, a szerbeket egész falvak kiirtása sem tudta visszatartani a partizanháborútól. Nekünk legalább most, amikor a Vörös Hadsereg elűzte már a náci rémet, kell felvennünk a harcot a fasiszmus ellen!

A továbbiakban a munkásegységfront ismert alaptervezetének a munkásifjuságra vonatkozó pontjait is-

mertette a kiküldött. Az alaptervezet követeléseit a következőket tartalmazák: Az ifjuság szabad fejlődése csakis az egész államgépezet demokratizálásával s az összes fasiszta náci bérenc eltávolításával történhetik meg. Az országnak erős és egészséges fiatalságra van szüksége. Ennek érdekében a fiatalok fizetését a drágasággal egy szintre kell emelni. Az inasok munkabéreit az elöltölt idővel és a végzett munkával kell arányba hozni. Mivel a termelésben az inasok is részt vesznek, a szakszervezetekben való szervezkedés jogát nekik is meg kell adni. Jó iparosok nevelése érdekében a szakoktatást demokratikus alapon kell újraszervezni. A vállalatok és munkaadók részéről elkövetett visszaélések megszüntetése érdekében kívánatos az inaskodás 3 évi időtartamának törvénybeiktatása.

A gyűlést vezető helyes felkiáltásokkal fogadta az alaptervezet minden egyes pontját, majd a gyár ifjumenekai nevében Balogh Ferenc beszélt.

— A gyár vezetői elmenekültek, a gyár a miénk — kezdte beszédét az ifju munkás. — Öntudatos munkát akarunk végezni és minden erőnkel részt venni abban a termelő munkában, mely segíti a Vörös Hadsereget a hitlerizmus ellen folyó harcban. De ahhoz, hogy jó munkát végezhessünk, ki kell dobálnunk azokat a hajszerűket, akik a szabad fejlődést akadályozzák és a munkamendet gátolják.

— Ki velük! — hangzik az ifjak erőles közbekiáltása.

Balogh Ferenc beszéde valóságos tűzbe hozta a munkágyűlést. A fiatalok bátor kiállása elkapta a megfontolt öregeket is. Közbekiáltásaikkal erőltik meg a fiatal előadó szavait, mikor előadja, hogy Czubala ur lapáttal verte az inasokat

és megbecstelenítette a nőket s hogy Klein Józsa volt a százados ur jobbkeze.

— Az irodában pofozta a fiatalokat — hangzik egy közbekiáltás.

— Daróczy ur, a hivatásszervezet vezetője, a munkásotthont akarta elvenni a munkásságtól! — hangzik a további panasz.

— Perceli Attila a gyárban berendelt kényszermunkások fizetését lopta el — mondja románul Suciú Aurél — s ha panaszkodni mert valaki, a gyár börtönébe került!

— A gyár börtönei állandóan tele voltak! Az anyák nem mehetek munka után haza gyermekeikhez, mert panaszkodni mertek! — vallja egy munkásasszony.

— Tisztelességes munkás emberek kerültek az internáló táborokba és a Gestapo kezébe Klein ur jóvoltából! — mondja egy másik munkás.

— Követeljük, hogy azonnal távolítsák el ezeket a munkásnyuzókat a gyárból — kéri egy fiatalember.

— Ne követeljük mástól, hanem magunk dobjuk ki őket! — válaszolja egy munkás.

Balogh Ferenc határozati javaslata vetett véget a viharos gyűlésnek. A határozati javaslat erőles követelésekként állította fel az Acélárugyár megtisztítását a régi fasiszta-rendszer maradványaitól, összefoglalta az üzemi követeléseket és a munkásifjuság harcós kívánságait.

Jablánczy László

MOZGALMI ÉLET

A sütőiparosok demokratikus szervezkedése

A kolozsvári sütőiparosok november 26-án közgyűlést tartottak. Az egybegyűlt demokratikus új vezetőséget választottak. Szalkai István, az újonnan megválasztott elnök ismertette a demokratikus társadalmi rendszerbe való beilleszkedés feltételeit. „Valahova mindenkinek tartoznia kell” — mondotta. Ezután a sütőiparosok elhatározták, hogy magyarájuk tagjait a Magyar Népi Szövetséghez, román ajku társaik pedig a román demokratikus szervezetekhez csatlakoznak. Végeztül a közgyűlés gyűjtést kezdeményezett a kolozsvári vasutépítők részére.

A közalkalmazottak szigorú tisztogatására készülnek

A közalkalmazottak kolozsvári szakszervezete november 26-án tartotta első bizalmi és főbizalmi gyűlését. A napirend sor n a szakszervezeti titkár beszámolt arról, hogy a szervezkedés folyamán eddig már 2217 tagot sikerült tömöríteni. A titkári beszámoló után a gyűlés megválasztotta 14 tagú vezetőségét, majd bizottságot jelölt ki a fizetések rendezése érdekében. A bizottságban minden köztintű alkalmazottai megfelelő képviselődhez jutottak. A purifikáló bizottság megalakulása élénk helyeslést váltott ki az egybegyűlték között s a purifikáló bizottság tagjaitól a legszigorúbb tisztogatás megkezdését követelték. A felmerülő kérdések megvitatása során Cera Gheorghe vezetőségi tag hangsúlyozta, hogy a szakszervezet nem politikai egyesülés, hanem fajra, vallásra, nemre és korra való tekintet nélkül mindenkit magában foglaló gazdasági érdekvédelmi szervezet. Nyomatékosan hangsúlyozta továbbá azt is, hogy a szakszervezeti tagok meggyőződésüknek megfelelően tagjai lehetnek bármely demokratikus alapon működő politikai tömörülésnek. Az egybegyűlték mindazt tudomásul véve, elhatározták román és más nyelvtanfolyamok, valamint kulturális előadások mielőbbi megkezdését.

Tudósítónk beszámolója szerint a napirendi pontok megvitatásánál a közalkalmazottak átértézték a tulyos idők parancsoló szükségét, felismerték, mit nyertek a szabad szervezkedéssel s tudják, hogy sorsuk szorosán összefügg a többi dolgozók sorsával. Éppen ezért szaktának a mult káros elkönülésre szító rendszerével.

ÜVEGEZÉST

képeretézést, blondelráma készítést jutányos áron vállalok
Ozv. Sajgó Istvánné
Dózsa György-u. (v. Wesselényi)
16. szám, udvarban.

